

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 16 април 2024 г.
(OR. en)

9013/24

Междуетноститутуционално досие:
2024/0094(NLE)

SCH-EVAL 64
SCHENGEN 23
FRONT 134
MIGR 183
VISA 59
IXIM 117
DATAPROTECT 183
ENFOPOL 189
COMIX 186

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От:	Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от г-жа Martine DEPREZ, директор
Дата на получаване:	16 април 2024 г.
До:	Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на Европейския съюз
№ док. Ком.:	COM(2024) 174 final
Относно:	Предложение за ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА за Шенгенския цикъл за периода 2024/2025 г.

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2024) 174 final.

Приложение: COM(2024) 174 final

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 16.4.2024 г.
COM(2024) 174 final

2024/0094 (NLE)

Предложение за

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

за Шенгенския цикъл за периода 2024/2025 г.

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

- **Основания и цели на предложението**

Въпреки солидните си основи Шенгенското пространство без контрол по вътрешните граници („Шенгенското пространство“) продължава да бъде изложено на предизвикателства, които не се ограничават до територията на една-единствена държава членка. През 2023 г. Шенгенското пространство продължи да бъде изправено пред няколко непосредствени уязвимости както на национално, така и на европейско равнище в основни области на Шенгенската система, които изискват ефективна съвместна реакция.

Положените през последните години усилия за укрепване на рамката за управление служат за основа на координирани действия както между държавите членки, така и на равнището на Съюза. В Доклада за състоянието на Шенген за 2024 г. се демонстрира трайният ангажимент на Комисията за укрепване на управлението на Шенгенското пространство. Докладът, с който се поставя началото на Шенгенския цикъл за периода 2024—2025 г., служи като основен ресурс за вземането на политически решения и предприемането на оперативни последващи действия както на европейско, така и на национално равнище. Въз основа на оценките по Шенген, извършени през 2023 г., в доклада се прави преглед на актуалното състояние на Шенгенското пространство, като се оценява напредъкът по отношение на приключването на годишния цикъл на управление и се набелязват приоритетните области, за които се изисква допълнително внимание.

Осигуряването на правилното функциониране на пространството без контрол по вътрешните граници между държавите членки е съвместно начинание и споделена отговорност, за което се изисква съгласуван и координиран подход. Въпреки че управлението на Шенгенското пространство беше засилено с началото на първия шенгенски цикъл през 2022 г., то все още не разполага с рамка за определяне и изпълнение на приоритети въз основа на общата ангажираност и колективната отговорност на всички държави членки. В резултат от това често са налице ограничена координация и липса на съвместно прилагане на шенгенските правила, което води до едностранни действия и фрагментирани мерки. Липсата на такава структурирана рамка отслабва способността на годишния шенгенски цикъл за запазване и укрепване на целостта на Шенгенското пространство.

Следователно, в съответствие с бъдещите действия, обявени в Доклада за състоянието на Шенген за 2023 г., докладът за 2024 г. е придружен от предложение на Комисията за препоръка на Съвета. Целта на настоящото предложение за препоръка на Съвета е да се постави акцент върху определен брой въпроси, по които от държавите членки се изисква да действат както самостоятелно, така и колективно в рамките на компетентността на Шенгенския съвет, в съответствие със съществуващите политически инициативи по въпросите на Шенген. Въз основа на приоритетите, определени в Доклада за състоянието на Шенген за 2024 г., Комисията предлага акцентът в препоръката на Съвета да бъде поставен върху:

- консолидирането на рамката за управление на Шенгенското пространство;

- повишаването на готовността, сигурността и устойчивостта на външните граници;
- ускоряването на цифровизацията на Шенгенското пространство;
- засилването на мерките срещу трансграничната престъпност и неразрешените движения; и
- приноса за създаването на ефективна система на ЕС за връщане.

Настоящото предложение за препоръка на Съвета относно Шенгенското пространство има за цел да послужи като принос за предстоящото заседание на Шенгенския съвет на 13—14 юни 2024 г., по време на което се очаква Съветът да постигне съгласие по приоритетите за предстоящия шенгенски цикъл за периода 2024/2025 г. Изпълнението на настоящата препоръка следва да се наблюдава от Съвета, като държавите членки, Комисията и съответните агенции в областта на ПВР редовно да докладват за конкретни работни направления. Резултатите от дейностите по оценка и наблюдение по Шенген ще бъдат включени в този процес.

- **Съгласуваност с действащите разпоредби в тази област на политиката**

Настоящата препоръка има цел координирано засилване на ефективното прилагане на достиженията на правото от Шенген.

- **Съгласуваност с други политики на Съюза**

Целта на настоящата препоръка е да се допринесе положително за едно напълно функциониращо и устойчиво Шенгенско пространство, като се улесни неограниченото движение на над 425 милиона души. Настоящата препоръка е в съответствие с други политики на Съюза, включително политиките в областта на сигурността и миграцията, а именно Пакта за миграцията и убежището и Стратегията за Съюза на сигурност.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

- **Правно основание**

Договорът за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), и по-специално член 77, параграф 2, букви а), б), г) и д) и член 79, параграф 2, буква в), както и член 292, първо и второ изречение от него.

- **Субсидиарност (при неизключителна компетентност)**

С член 292 от ДФЕС се позволява на Съвета да приема препоръки. Съгласно тази разпоредба Съветът действа по предложение на Комисията във всички случаи, когато Договорите предвиждат той да приема актове по предложение на Комисията.

Това се прилага в настоящата ситуация, тъй като осигуряването на координиран подход спрямо общите приоритети, които оказват въздействие върху функционирането на Шенгенското пространство, не може да се постигне в достатъчна степен от държавите членки, действащи самостоятелно, а може да бъде по-добре постигнато на равнището на Съюза.

- **Пропорционалност**

Настоящото предложение има за цел да се гарантира приемането на координирани мерки за избягване на непоследователно и фрагментирано изпълнение на приоритетите

за цялото Шенгенско пространство. Предложението не надхвърля необходимото и пропорционалното за постигане на поставените цели.

- **Избор на инструмент**

Не се прилага.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ОЦЕНКИ, КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Последващи оценки/проверки за пригодност на действащото законодателство**

Не се прилага.

- **Консултации със заинтересованите страни**

Не се прилага.

- **Събиране и използване на експертни становища**

Не се прилага.

- **Оценка на въздействието**

Не се прилага.

- **Пригодност и опростяване на законодателството**

Не се прилага.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

С предложението няма да се породят нови изисквания за финансиране и ще се подкрепи ефективното усвояване на средства от ЕС, като се гарантира стратегическо приоритизиране на равнището на ЕС и на национално равнище.

5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

- **Планове за изпълнение и механизъм за мониторинг, оценка и докладване**

За изпълнението на предложената препоръка се изисква внимателно наблюдение от страна на Съвета и Комисията, което ще съставлява ключова част от Шенгенския цикъл за периода 2024—2025 г. През декември 2024 г. Съветът следва да направи преглед на постигнатия напредък, а Комисията следва да докладва за степента на изпълнение на препоръката в Доклада за състоянието на Шенген за 2025 г.

Предложение за

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

за Шенгенския цикъл за периода 2024/2025 г.

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 77, параграф 2 и член 79, параграф 2, буква в) във връзка с член 292, първо и второ изречение от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като има предвид, че:

- (1) Създаването на Шенгенското пространство без контрол по вътрешните граници („Шенгенското пространство“) е едно от основните постижения на Съюза. Доброто функциониране на Шенгенското пространство е обща цел, която се опира на ефективното и ефикасно прилагане на достиженията на правото от Шенген, на стабилна рамка за управление и на високо равнище на взаимно доверие.
- (2) От 2022 г. насам Комисията оценява състоянието на Шенгенското пространство в годишния си доклад за състоянието на Шенген. Като поставя началото на Шенгенския цикъл за периода 2024—2025 г., на 16 април 2024 г. Комисията прие Доклада за състоянието на Шенген за 2024 г., в който се определят приоритетите, за които се изискват политически и оперативни последващи действия в рамките на шенгенския цикъл.
- (3) Въз основа на постигнатия през 2023 г. напредък по отношение на консолидирането на управлението на Шенгенското пространство тази рамка трябва да бъде укрепена, за да се подобрят определянето на общите приоритети за Шенгенското пространство и последващите действия във връзка с тях чрез засилена политическа ангажираност на всички държави членки и отговорност на равнището на ЕС. За постигането на тази цел е целесъобразно да се определят и изпълняват годишни приоритети за цялото Шенгенско пространство, с които ще се окаже подкрепа на държавите членки, като техните индивидуални усилия се допълнят с координирани и общи действия чрез Шенгенския съвет, и също така ще се улесни внимателното проследяване на постигнатия напредък с цел да се гарантира високо равнище на прилагане на шенгенските правила.
- (4) Като се има предвид оценката на Комисията в доклада за състоянието на Шенген и с оглед на нуждата от спешни действия в някои области, се счита за целесъобразно координираните действия да бъдат съсредоточени върху: завършването на консолидацията на управлението на Шенгенското пространство; засилването на действията за повишаване на готовността на Шенгенското пространство с по-устойчиви външни граници, като се гарантира пълно спазване на задълженията, определени в Хартата на основните права на ЕС; завършването на цифровизацията на шенгенската архитектура с цел

повишаване на конкурентоспособността на Европа, като същевременно се гарантират високи стандарти за сигурност за гражданите на Съюза; засилването на колективните ответни действия за по-ефективно справяне с общите рискове, свързани с миграцията и сигурността, включително чрез засилено полицейско сътрудничество и по-ефективна и устойчива система на ЕС за връщане.

- (5) Стабилните национални управленски структури и процеси в държавите членки, подпомагащи ефективното прилагане на националните стратегии за интегрирано управление на границите и за сигурност, са предпоставка за ефективното управление на Шенгенското пространство. Националният и европейският капацитет за реагиране трябва да бъдат укрепени и доразвити с цел по-ефективно справяне с незаконната миграция и вторичните движения. Необходими са и допълнителни усилия за по-интегрирана борба с трансграничната престъпност и заплахите за сигурността.
- (6) Граничният контрол по външните граници е в интерес не само на държавата членка, по чиито външни граници се извършва, но и на Шенгенското пространство като цяло. Пълноценното функциониране на европейската гранична и брегова охрана е приоритет за Съюза. Поради това постоянният корпус и способностите на европейската гранична и брегова охрана следва бързо да бъдат завършени и до 2025 г. постоянният корпус да достигне 8 000 души с оглед на постигането на изискваната цел за постоянен корпус от 10 000 души до 2027 г. Освен това както на равнището на Съюза, така и на национално равнище трябва спешно да се преодолеят съществуващите недостатъци по отношение на човешките ресурси и техническото оборудване. Държавите членки трябва да гарантират ефективното изпълнение на националните планове за способностите, които трябва да се актуализират в съответствие с наскоро приетата „Пътна карта за способностите на европейската гранична и брегова охрана“, за да се отразят възможното развитие на ситуацията по външните граници и свързаните с това предизвикателства.
- (7) При оценките по Шенген бяха установени слабости при използването на базите данни, по-специално Шенгенската и Визовата информационна система, които представляват важен пропуск в сигурността. Пропуските при проверките на документи и проверката на самоличността водят до неразкрити заплахи и неизрядни процедури. Това се отнася до заявленията за издаване на визи, проверките по външните граници, връщането на граждани на трети държави без законно право на престой, действията по правоприлагане и по-общо до регистрацията пред органите на държавите членки. Необходими са усилия, за да се гарантира, че имащите отношение данни се въвеждат в базите данни в съответствие със съществуващите изисквания, както и за да се подобрят възможностите и процесите за пълноценно използване на наличните данни, по-специално за ефективно установяване на самоличността и проверка на лицата и техните документи. Въвеждането на архитектурата за оперативна съвместимост също ще спомогне за борбата с използването на фалшива самоличност.
- (8) За ефективното прилагане на Регламент (ЕС) № .../... [Регламента за скрининга] се изисква от държавите членки да предприемат незабавни стъпки, за да гарантират, че всички способности и процеси са действително въведени до 2025 г. За тази цел те следва постепенно да започнат да разпределят подходящ персонал, достатъчно ресурси, включително за независимия орган за наблюдение на основните права, както и подходяща инфраструктура.

- (9) Укрепването на стабилността в съседните на ЕС и по-далечните трети държави допринася за собствената сигурност на ЕС. Поради това следва да се засили сътрудничеството с ключови държави по маршрутите за незаконна миграция с цел справяне с незаконната миграция и борба с трансграничната престъпност, включително контрабандата на мигранти. Наред с другото, Съюзът трябва бързо да сключи необходимите споразумения за статута, по-специално със Сърбия и Босна и Херцеговина, които да дадат възможност за разполагане на гранични служители на Европейската агенция за гранична и брегова охрана (Frontex) с изпълнителни правомощия. Освен това Frontex следва да постигне съгласие по работни договорености с ключови държави партньори, включително в Западна Африка (Сенегал и Мавритания), Западните Балкани (актуализации на настоящите работни договорености) и с държави от Източното партньорство като Армения.
- (10) Разположените в трети държави европейски и национални служители за връзка по въпросите на имиграцията и сигурността са от съществено значение за подобряването на разузнавателната картина на Шенгенското пространство относно настоящите заплахи. Държавите членки обаче не използват ефективно в пълна степен разузнавателните данни, предлагани от тези служители за връзка, тъй като събирането на информация е фрагментирано и непълно. Поради това е необходимо да се увеличи максимално приносът на служителите за връзка за изпълняване на приоритетите и удовлетворяване на нуждите на ЕС чрез картографиране и стратегическо оптимизиране на тяхното разполагане и на техните мандати и изисквания за докладване. Тези усилия включват целенасочено използване на служителите за връзка на летищата, които изпълняват основни задачи по откриване на незаконна миграция и подпомагане на дейностите по правоприлагане. Освен това следва да бъдат укрепени мрежите от различни служители за връзка в трети държави, като делегациите на ЕС следва да имат координираща роля. По този начин ще се запълнят пропуските в разузнаването и ще се обедини разпокъсаната понастоящем стратегическа и оперативна осведоменост, което ще доведе до подходяща подготвеност и ефективно вземане на решения за управлението на границите, миграцията и сигурността.
- (11) EUROSUR е централната рамка за обмен на информация и оперативно сътрудничество, използвана за откриване, предотвратяване и борба с незаконната имиграция и трансграничната престъпност. От съществено значение е всички държави членки да увеличат приноса си към EUROSUR, включително във връзка с трансграничната престъпност, за да се подобрят националната и европейската осведоменост за състоянието и способността на ЕС да реагира по външните граници. Що се отнася до предграничната зона¹, събирането и обменът на информация с Frontex, между държавите членки и — когато е уместно — с държавите партньори трябва да бъдат засилени с използването на специални картини на състоянието в рамките на EUROSUR. За да се осигури гладко сътрудничество, гарантиращо правилен и редовен обмен на информация с органите на трети държави, моделът на EUROSUR следва да бъде насърчаван в държавите партньори както от държавите членки, така и от Frontex.

¹ В съответствие с член 2, параграф 13 от Регламент (ЕС) 2019/1896 „предгранична зона“ означава географският район отвъд външните граници, който е от значение за управлението на външните граници посредством анализ на риска и осведоменост за състоянието.

- (12) Навременното въвеждане в експлоатация на Системата за влизане/излизане (СВИ) през есента на 2024 г. и на Европейската система за информация за пътуванията и разрешаването им (ETIAS) през първата половина на 2025 г. ще укрепи външните граници и ще засили вътрешната ни сигурност. В този контекст всички гранични контролно-пропускателни пунктове трябва да бъдат напълно подготвени и оборудвани, а при процедурите трябва пълноценно да се използват възможностите за автоматизация, за да се гарантира бързо и ефективно обработване на пътническите потоци. След като новите системи, както и тяхната оперативна съвместимост, бъдат въведени в експлоатация, държавите членки, Комисията и eu-LISA ще наблюдават ефективното им прилагане, по-специално чрез механизма за оценка и наблюдение по Шенген.
- (13) Усилията за цифрова трансформация на Шенгенското пространство следва да се разглеждат заедно с предстоящата инициатива на Комисията относно цифровизацията на документите за пътуване и улесняването на пътуванията, както е обявено в Шенгенската стратегия от 2021 г.² Тази инициатива ще позволи на Съюза да изготви бъдещите световни стандарти за безпроблемно и сигурно пътуване чрез въвеждане на единен стандарт за цифровите документи за пътуване.
- (14) В пространство без граничен контрол по вътрешните граници гражданите следва да могат да се движат бързо и в безопасност между държавите членки. Въз основа на значителния напредък към изпълнението на тази цел, постигнат от държавите членки с подкрепата на координатора по Шенген, понастоящем е необходимо да се използват в пълна степен новите възможности, включени в [преразгледания Кодекс на шенгенските граници], и да се увеличат максимално мерките, съдържащи се в Препоръката на Комисията относно сътрудничеството между държавите членки по отношение на сериозните заплахи за вътрешната сигурност и обществения ред в пространството без контрол по вътрешните граници³. В този контекст в цялото Шенгенско пространство трябва да бъдат създадени регионални инициативи, като се следва интегриран подход по протежение на целия маршрут, така че изправените пред свързани предизвикателства държави членки да договарят и прилагат съвместни мерки за по-ефективно справяне с трансграничната престъпност и вторичните движения. За да бъдат успешни тези регионални инициативи, всички държави членки следва да приложат изцяло препоръките, съдържащи се в Препоръка (ЕС) 2022/915 на Съвета относно оперативното сътрудничество в областта на правоприлагането⁴, и разпоредбите на Директива (ЕС) 2023/977 относно обмена на информация между правоприлагащите органи на държавите членки⁵ след изтичането на крайния срок за транспонирането ѝ на 12 декември 2024 г.
- (15) През 2023 г. бяха положени значителни усилия за подобряване на ефективността на връщането, като броят на ефективните връщания се увеличи с повече от 15 %, въпреки че напредъкът в отделните държави членки се различава и общият брой на връщанията остава нисък. Понастоящем Шенгенската информационна система съдържа около 300 000 сигнала за връщане, съответстващи на решения

² Съобщение на Комисията до Европейския парламент и Съвета „Стратегия за напълно функциониращо и устойчиво Шенгенско пространство“, 2 юни 2021 г., COM(2021) 277 final.

³ C(2023) 8139 final.

⁴ ОВ L 158, 13.6.2022 г., стр. 53—64.

⁵ ОВ L 134, 22.5.2023 г., стр. 1—24.

за връщане, чието изпълнение не е било спряно и които следователно подлежат на принудително изпълнение, по-голямата част от които са издадени от държавите членки през 2023 г. През 2023 г. Комисията и държавите членки удвоиха усилията си за проучване и пълноценно използване на всички налични възможности за насърчаване на взаимното признаване на решенията за връщане въз основа на препоръката на Комисията от март 2023 г.⁶ и на улесненията, произтичащи от новите сигнали за връщане в Шенгенската информационна система.

- (16) Като част от специфичните за всяка държава препоръки, произтичащи от оценките по Шенген, на няколко държави членки беше препоръчано да подобрят координацията и да ограничат разпокъсаността на стратегическите и оперативните процеси на национално равнище, както и да използват пълноценно инструментите на ЕС за по-ефективно връщане. За да се гарантират взаимно допълване на действията и цялостен подход, координаторът на ЕС по въпросите на връщането разработи „Пътна карта за връщането“ с целенасочени действия, която понастоящем се изпълнява с подкрепата на Frontex и държавите членки чрез Мрежата на високо равнище по въпросите на връщането. В съответствие с оперативната стратегия за по-голяма ефективност на връщанията⁷ е необходимо да се въведе по-предвидимо и общо стратегическо планиране на връщанията под ръководството на Frontex.
- (17) При изпълнението на настоящата препоръка съответните държави членки и агенции трябва да гарантират пълно спазване на приложимите правила за защита на личните данни. По-специално те трябва да гарантират, че засиленият обмен на информация, включително на лични данни, между правоприлагащите и съдебните органи се извършва при пълно зачитане на изискванията за защита на данните и мандатите на съответните органи. Органите, които управляват и използват широкомащабни информационни системи, трябва да гарантират, че изискванията за защита на данните се спазват на практика и че съответствието с тях се наблюдава редовно.
- (18) Налична е подкрепа на равнището на Съюза за изпълнението на настоящата препоръка, включително чрез наличните фондове на Съюза в областта на вътрешните работи, а именно Инструмента за управлението на границите и визовата политика⁸, фонд „Вътрешна сигурност“⁹ и фонд „Убежище, миграция и интеграция“¹⁰, както и чрез финансирането на научните изследвания и иновациите чрез Рамковата програма на ЕС за научни изследвания „Хоризонт Европа“¹¹. За оставащия период на изпълнение на тези фондове, включително по

⁶ C(2023) 1763 final, 16.3.2023 г.

⁷ COM(2023) 45 final.

⁸ Регламент (ЕС) 2021/1148 на Европейския парламент и на Съвета от 7 юли 2021 г. за създаване на Инструмент за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика като част от Фонда за интегрирано управление на границите (ОВ L 251, 15.7.2021 г., стр. 48—93).

⁹ Регламент (ЕС) 2021/1149 на Европейския парламент и на Съвета от 7 юли 2021 г. за създаване на фонд „Вътрешна сигурност“ (ОВ L 251, 15.7.2021 г., стр. 94—131).

¹⁰ Регламент (ЕС) 2021/1147 на Европейския парламент и на Съвета от 7 юли 2021 г. за създаване на фонд „Убежище, миграция и интеграция“ (ОВ L 251, 15.7.2021 г., стр. 1—47).

¹¹ Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 г. за създаване на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“, за определяне на нейните правила за участие и разпространение на резултатите и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1290/2013 и (ЕС) № 1291/2013 (ОВ L 170, 12.5.2021 г., стр. 1—68).

повод на предстоящия междинен преглед на фондовете в областта на вътрешните работи, държавите членки следва да приоритизират използването на разпределените суми за изпълнение на предложените в настоящата препоръка действия. Освен това допълнителните финансови нужди ще бъдат оценени с оглед на променящите се обстоятелства. Оперативна подкрепа за държавите членки е достъпна и чрез съответните агенции в областта на ПВР.

- (19) Изпълнението на настоящата препоръка следва да се наблюдава от Съвета, като държавите членки, Комисията и съответните агенции в областта на ПВР редовно да докладват за конкретни работни направления. Резултатите от дейностите по оценка по Шенген и последващите действия във връзка с тях ще бъдат включени в този процес.
- (20) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол № 22 относно позицията на Дания, приложен към Договора за Европейския съюз и към ДФЕС, Дания не участва в приемането на настоящата препоръка и не е обвързана от нейното прилагане. Доколкото настоящата препоръка представлява развитие на достиженията на правото от Шенген, в срок от шест месеца след вземането на решение от Съвета относно настоящата препоръка Дания взема решение, в съответствие с член 4 от посочения протокол, дали да я приложи.
- (21) Настоящата препоръка не представлява развитие на разпоредбите на достиженията на правото от Шенген, в които Ирландия участва в съответствие с Решение 2002/192/ЕО на Съвета¹². Следователно Ирландия не участва в приемането на настоящата препоръка и не е обвързана от нейното прилагане.
- (22) По отношение на Кипър точка 4 от настоящата препоръка представлява развитие на достиженията на правото от Шенген по смисъла на член 3, параграф 2 от Акта за присъединяване от 2003 г.
- (23) По отношение на Исландия и Норвегия настоящата препоръка представлява развитие на разпоредбите на достиженията на правото от Шенген по смисъла на Споразумението, сключено от Съвета на Европейския съюз, от една страна, и Република Исландия и Кралство Норвегия, от друга страна, за асоциирането на последните в процеса на изпълнение, прилагане и развитие на достиженията на правото от Шенген¹³, които попадат в областта, посочена в член 1 от Решение 1999/437/ЕО на Съвета¹⁴.
- (24) По отношение на Швейцария настоящата препоръка представлява развитие на разпоредбите на достиженията на правото от Шенген по смисъла на Споразумението между Европейския съюз, Европейската общност и Конфедерация Швейцария за асоцииране на Конфедерация Швейцария към въвеждането, прилагането и развитието на достиженията на правото от

¹² Решение 2002/192/ЕО на Съвета от 28 февруари 2002 г. относно искането на Ирландия да участва в някои разпоредби от достиженията на правото от Шенген (ОВ L 64, 7.3.2002 г., стр. 20).

¹³ ОВ L 176, 10.7.1999 г., стр. 36.

¹⁴ Решение 1999/437/ЕО на Съвета от 17 май 1999 г. относно определени условия по прилагането на Споразумението между Европейския съюз и Република Исландия и Кралство Норвегия за асоцииране на тези две държави при изпълнението, прилагането и развитието на достиженията на правото от Шенген (ОВ L 176, 10.7.1999 г., стр. 31).

Шенген¹⁵, които попадат в областта, посочена в член 1 от Решение 1999/437/ЕО във връзка с член 3 от Решение 2008/146/ЕО на Съвета¹⁶.

- (25) По отношение на Лихтенщайн настоящата препоръка представлява развитие на разпоредбите на достиженията на правото от Шенген по смисъла на Протокола между Европейския съюз, Европейската общност, Конфедерация Швейцария и Княжество Лихтенщайн относно присъединяването на Княжество Лихтенщайн към Споразумението между Европейския съюз, Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно асоциирането на Конфедерация Швейцария към изпълнението, прилагането и развитието на достиженията на правото от Шенген¹⁷, които попадат в областта, посочена в член 1 от Решение 1999/437/ЕО във връзка с член 3 от Решение 2011/350/ЕС¹⁸,

ПРЕПОРЪЧВА:

на държавите членки, действащи самостоятелно, включително чрез изпълнението на препоръките, приети съгласно извършените по Регламент (ЕС) 2022/922 оценки, и колективно в рамките на Шенгенския съвет през периода 2024—2025 г.:

1. Да консолидират **рамката за управление на Шенгенското пространство** с цел насърчаване на по-високо равнище на изпълнение на общите приоритети и на шенгенската архитектура и принос към завършването на Шенгенското пространство чрез
 - а) засилване на процеса на последващи действия във връзка със заседанията на Шенгенския съвет посредством приемане на общи направления за действие, съобразени с доклада за състоянието на Шенген, приеман от Комисията, и включване на редовен мониторинг и докладване чрез барометъра за състоянието на Шенген+ и информационното табло за Шенген;
 - б) взаимодействие с координатора по Шенген в подкрепа на изпълнението на корективни действия, произтичащи от оценките по Шенген, чрез по-ефективно използване на информационното табло за Шенген, включително чрез обмен на най-добри практики и извлечени поуки;
 - в) създаване на национални управленски структури и процеси, координирани от висши служители със стратегическа отговорност за Шенген, и подкрепа за ефективното изпълнение на стратегиите за сигурност и европейско интегрирано управление на границите.

¹⁵ ОВ L 53, 27.2.2008 г., стр. 52.

¹⁶ Решение 2008/146/ЕО на Съвета от 28 януари 2008 г. за сключване от името на Европейската общност на Споразумение между Европейския съюз, Европейската общност и Конфедерация Швейцария за асоцииране на Конфедерация Швейцария към въвеждането, прилагането и развитието на достиженията на правото от Шенген (ОВ L 53, 27.2.2008 г., стр. 1).

¹⁷ ОВ L 160, 18.6.2011 г., стр. 21.

¹⁸ Решение 2011/350/ЕС на Съвета от 7 март 2011 г. за сключване от името на Европейския съюз на Протокола между Европейския съюз, Европейската общност, Конфедерация Швейцария и Княжество Лихтенщайн относно присъединяването на Княжество Лихтенщайн към Споразумението между Европейския съюз, Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно асоциирането на Конфедерация Швейцария към изпълнението, прилагането и развитието на достиженията на правото от Шенген, по отношение на премахването на проверките по вътрешните граници и движението на хора (ОВ L 160, 18.6.2011 г., стр. 19).

- г) осигуряване на внимателен мониторинг и, когато е приложимо, своевременно приемане на решения в случаите, в които след приключването на първоначална оценка по Шенген е установено, че са изпълнени необходимите условия за прилагането на съответните части от достиженията на правото от Шенген, и по-специално за да се вземе окончателно решение и да се определи подходяща дата за премахване на контрола по вътрешните сухопътни граници на България и Румъния с други държави членки.
2. Да повишават готовността, сигурността и устойчивостта по **външните граници**, включително с помощта на подобро сътрудничество с трети държави, чрез
- а) подпомагане на работата на служителите за връзка на ЕС, които могат да действат под егидата на делегациите на ЕС и да осигуряват стратегическо ръководство и координация, като по този начин използват разузнавателните данни, предоставяни от европейските и националните служители за връзка по въпросите на имиграцията и сигурността;
- б) засилване на оперативното присъствие в приоритетни трети държави, включително на служители за връзка на летищата, чрез сключване на необходимите споразумения и договорености или партньорства за по-добро управление на границите, миграцията, връщането и заплахите за сигурността, като се гарантира спазването на задълженията в областта на основните права;
- в) засилване на сътрудничеството с трети държави в областта на обмена на информация посредством EUROSUR чрез сключване на двустранни и многостранни споразумения с приоритетни трети държави за по-ефективна борба с контрабандата на мигранти и трансграничната престъпност, както и за предотвратяване на незаконните вторични движения и миграция;
- г) преодоляване на ограниченията по отношение на ефективността на европейската гранична и брегова охрана, и по-специално ограниченията, свързани с националните способности в съответствие с новата пътна карта на способностите, и ограниченията, свързани с навременното разгръщане на постоянния корпус за осигуряване на 8 000 служители до 2025 г. и 10 000 до 2027 г., чрез проактивно прилагане на мерките, определени в оценката на Регламента за европейската гранична и брегова охрана¹⁹;
- д) предоставяне на достатъчно ресурси и капацитет за граничните процеси и процесите на връщане, включително независимия механизъм за наблюдение, за да се гарантира ефективното изпълнение на преразгледаното законодателство, по-специално на Регламент (ЕС) № .../... [Регламента за скрининга], Регламент (ЕС) № .../... [Кодекса на шенгенските граници] и Регламент (ЕС) № .../... [Регламента за справяне с кризи].

¹⁹ По-специално мерки 17—19 и 25—32 от SWD(2024) 75 final (приложение към COM/2024/75 final).

3. Да консолидират **цифровизацията** на процедурите и системите за повишаване на сигурността и ефективността по външните граници на ЕС и в рамките на пространството без контрол по вътрешните граници, както и вземането на решения въз основа на разузнавателни данни, чрез
- а) подобряване на обмена на информация в реално време между органите на национално равнище и с органите в целия ЕС, както и пълноценно използване на инструментите за оперативна съвместимост, за да се гарантира ефективното извършване на всички необходими проверки;
 - б) разпределяне на необходимите ресурси за максимално ефективно използване на информационните системи на ЕС в областта на границите, миграцията и сигурността в подкрепа на обработването на визи, граничните проверки и ефективното връщане на граждани на трети държави;
 - в) гарантиране на наличието на процеси и системи, позволяващи своевременно и ефективно въвеждане на Системата за влизане/излизане и ETIAS, и започване на информационни кампании за повишаване на осведомеността относно новите процедури сред пътниците и съответните заинтересовани страни;
4. Да гарантират гладкото функциониране на Шенгенското пространство без контрол по вътрешните граници чрез засилване на борбата срещу **трансграничната престъпност** в съответствие с препоръката на Съвета относно оперативното сътрудничество в областта на правоприлагането²⁰ и препоръката на Комисията от ноември 2023 г.²¹ чрез
- а) създаване на инициативи за регионално сътрудничество, при които се прилага интегрираният подход по протежение на целия маршрут, за увеличаване на съвместните мерки въз основа на общо планиране, установено чрез съвместен анализ на риска;
 - б) подкрепа за ангажиментите и работните направления, определени в рамките на Световния алианс за борба с контрабандата на мигранти, с цел засилване на борбата с мрежите за контрабанда на мигранти с ключови партньори по маршрутите за незаконна миграция, включително използването на цифрови технологии за целите на контрабандата;
 - в) установяване на цялостен анализ на риска във връзка с трансграничната престъпност и подобряване на осведомеността за състоянието чрез свързване на разузнавателните данни и информацията по външните граници и в рамките на Шенгенското пространство в една (национална) картина на състоянието, както и чрез развиване на сътрудничеството и обмена на информация между подсилените единни звена за контакт, с националните координационни центрове и центровете за полицейско и митническо сътрудничество във всички държави членки чрез мрежовото приложение за защитен обмен на информация (SIENA);

²⁰ Препоръка (ЕС) 2022/915 на Съвета от 9 юни 2022 г. относно оперативното сътрудничество в областта на правоприлагането (ОВ L 158, 13.6.2022 г., стр. 53—64).

²¹ C(2023) 8139 final.

- г) постепенно премахване на продължителния контрол, извършван по участъци от вътрешните граници, в съответствие с новата укрепена рамка, предвидена в преразгледания Кодекс на шенгенските граници;
5. Да допринасят за по-ефективно функциониране на **общата система на ЕС за връщане** въз основа на по-добре интегрирано сътрудничество между държавите членки чрез
- а) предприемане на мерки за гарантиране, че решение за връщане или съответни части от него могат да бъдат споделени по искане на държава членка за допълнителна информация след сигнал за връщане в Шенгенската информационна система, по-специално с цел улесняване на взаимното признаване, оценка на риска от укриване и идентифициране на граждани на трети държави, включително граждани, представляващи заплаха за сигурността;
- б) активно увеличаване и насърчаване на доброволното връщане чрез продължаване на изпълнението на стратегията за подпомагане на доброволното връщане и реинтеграцията, по-специално чрез създаване на специални структури за консултации в областта на връщането и рационализирана подкрепа от ЕС за реинтеграция с цел насърчаване на ангажираността на подлежащото на връщане лице и подпомагане на третите държави да разработят институционални, политически и оперативни рамки и структури, за да се гарантират ангажираност и устойчивост на процеса на връщане и обратно приемане;
- в) принос към целенасочените действия по Пътната карта за връщането, включително чрез активно подпомагане на Frontex при създаването на предвидима система за координация, основана на съвместно планиране на използването от държавите членки на подкрепата от Frontex, за да се даде възможност за по-добро обединяване на ресурсите по време на всички етапи на връщането, включително по-стратегическо използване на операциите на Frontex по връщане, особено до приоритетни трети държави в съответствие с политиката на ЕС, и увеличаване на доброволните връщания;
- г) проактивен принос чрез Мрежата на високо равнище за връщане към работата на координатора на ЕС по въпросите на връщането при създаването на шенгенски модел за ефективно връщане, включително разработването на ефективни показатели за постигнати резултати, и чрез бързо изпълнение на препоръките, произтичащи от тематичната оценка по Шенген от 2024 г. относно връщанията.

Съставено в Брюксел на [...] година.

*За Съвета
Председател*